

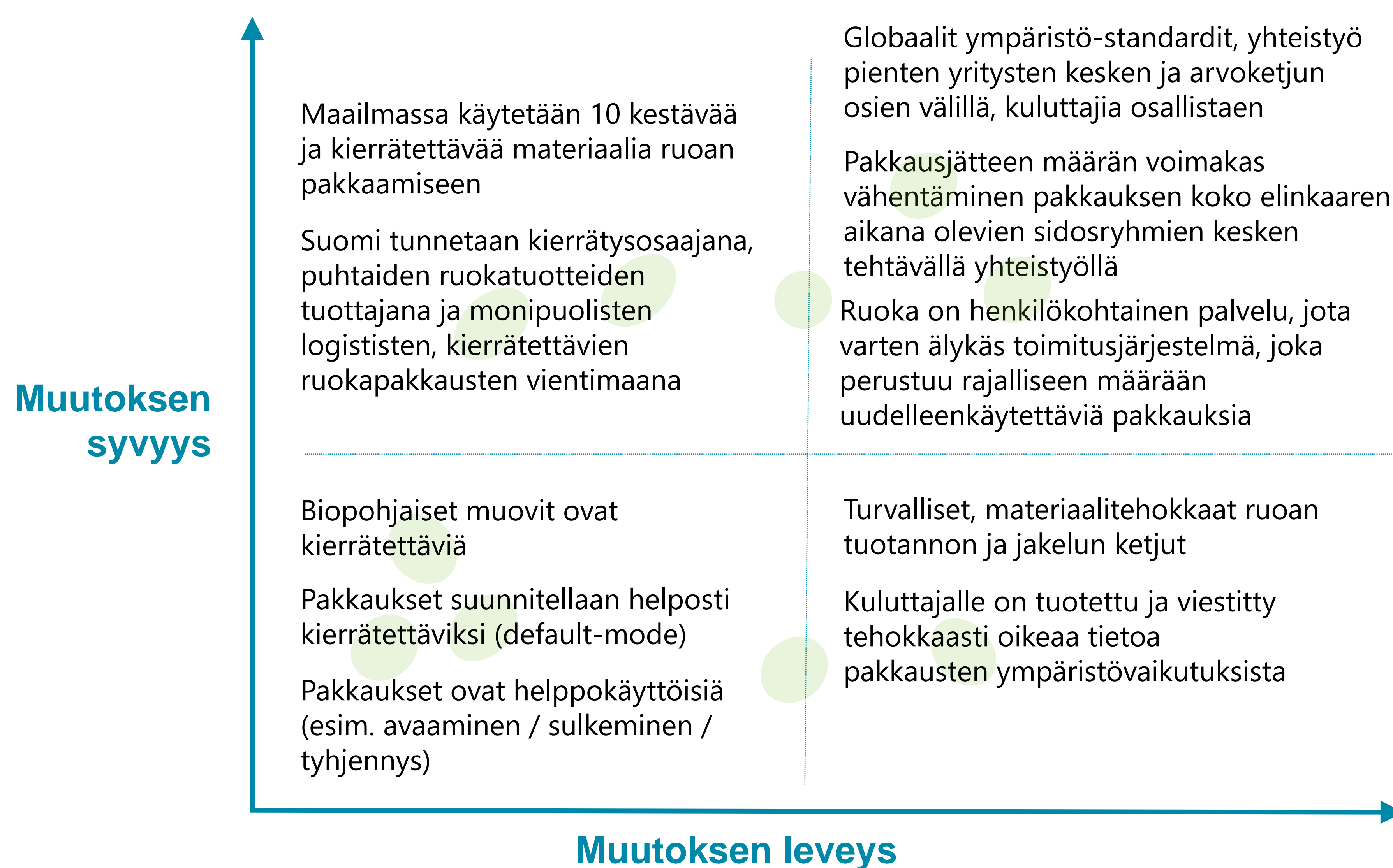
Ruokapakkaamisen visiot

Vilja Varho, Titta Tapiola ja Katriina Soini
Luonnonvarakeskus

Visiointi on prosessi, jossa luodaan visio eli näkemys halutusta tulevaisuuden tilasta. Positiivinen ja inspiroiva tulevaisuuden visio on tärkeä osa murrosprosessia. Visioinnin aikana on mahdollista luoda yhteistä ymmärrystä ja sitoutumista murrosprosessiin. (Costanza, 2000; Hammer, 2010) Vision rooli murroksessa on luoda jännite nykytilan ja tulevaisuuden välille sekä motivoida toimimaan vision viitoittamaan suuntaan (Van der Helm, 2009).

Visioparvi, tulevaisuuden kestävä ruokapakkaaminen (2050)

Visiot kerättiin Package-Heroes ja CLIC Innovationin 4Recycling keväällä 2020 järjestämässä visio-työpajassa (n. 40 osallistujaa, 41 visiota).

Lisäksi analysoimme kahden Package-Heroesin järjestämän sidosryhmä-työpajan ja kahdeksan haastattelun tulevaisuuskuvia. Visioijat tulivat eri teollisuuden ja kaupan aloilta, ja mukana oli myös mm. ministeriöiden ja kansalaisjärjestöjen edustajia.

MUUTOKSEN LEVEYS JA SYVYYS

Keräsimme sidosryhmien edustajilta visioita ja näkemyksiä ruokapakkaamisen tulevaisuudesta. Visioita ryhmiteltiin sen mukaan, miten paljon erilaisia toimijoita tai sektoreita visiossa esiintyy tai miten paljon toimijoita tarvitaan vision toteuttamiseen. Tätä kutsutaan visioiden **leveydeksi** (Fazey et al., 2018). Lisäksi tarkastelimme, kuvaavatko visiot syvällisiä muutoksia yhteiskunnan rakenteissa ja instituutioissa, tiedon muodostamisen ja käytön tavoissa tai luontosuhteessa (Abson et al., 2017) vai ovatko ne luonteeltaan vähittäistä muutosta kuvaavia. Tätä kutsutaan visioiden **syvyydeksi**.

VISIOPARVI

Eriaiset samaan suuntaan ohjaavat visiot muodostavat **visioparven**. Mitä leveämpiä ja syvempiä visiot ovat, sen suurempi on niiden muutos nykyhetkeen. Samalla niihin liittyy suurempia haasteita, ne eivät välttämättä puhuttele kaikkia, ja niiden toteutuminen vaatii enemmän aikaa. Visioita ei kannatakaan pitää eriarvoisina, vaan ne voivat täydentää toisiaan ja mahdollistaa murroksen etenemistä.

RUOKAPAKKAAMINEN JA SYSTEEMINEN MURROS

Ruokapakkaaminen sijaitsee kolmen systeemin leikkauspisteessä: 1) ruokajärjestelmä koostuu elintarviketuotannon arvoketjuista; 2) pakkausjärjestelmä koostuu esim. pakkausten suunnittelusta, tuotannosta ja pakkauskoneista; 3) pakkausmateriaalijärjestelmä sisältää myös materiaalien kierrätyksen ja uudelleenkäytön. Siirtyminen kestäväan ruokapakkaukseen vaatii systeemistä murrosta ja edellyttää toimia eri sektoreilta ja toimijoilta. Visioissa nähtiin mm. enemmän yhteistyötä ruokapakkaamisen eri systeemien sisällä ja etenkin välillä (horisontaalinen ulottuvuus), eri tasoilla (vertikaalinen ulottuvuus) ja osallistaen erilaiset toimijat. Lisäksi murros nähtiin mahdollisuutena innovoida ja tuoda uusia toiminnallisuuksia pakkauksiin ja koko pakkausjärjestelmään.

Viitteet:

- Abson, D. J., et al. (2017). Leverage points for sustainability transformation. *Ambio*, 46 (1), 30–39.
- Costanza, R. (2000). Visions of Alternative (Unpredictable) Futures and Their Use in Policy Analysis. *Conservation Ecology*, 4 (1). JSTOR.
- Fazey, I., et al. (2018). Transformation in a changing climate: A research agenda. *Climate and Development*, 10(3), 197–217.
- Hammer, J. M. (2010). Large group interventions as a tool for community visioning and planning. *Community Development*, 41 (2), 209–222.
- Van der Helm, R. (2009). The vision phenomenon: Towards a theoretical underpinning of visions of the future and the process of envisioning. *Futures*, 41 (2), 96–104.

